

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 kr.
Külföldre egy évre	8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közigazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos 1 garmond
sorért vagy annak tőrfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyílttér” rovatban
közleendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltnék.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ-HIVATAL:

Kézdi-Vásárhelyt:

Csik-Szeredában:

Székely-Udvarhelyt:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

T. Nagy Imre szerkesztő lakásán.

Dr. Káldébb Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetmények, nyíltterek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadtnak.

Mezőgazdaságunk társadalmi szempontból.

I.

A mindennapi élet szükségletei napoként oly növekvő mérvben lépnek fel, hogy szegény földművelő népünk jövője minden honpolgár keblét méltó aggodalommal tölti el. Valóban minél többet gondolkodunk válságossá vált társadalmi bajaink enyhítése fölött, annál szomorubb képekben tárul föl előttünk a rideg valóság s ezzel azon óriási visszasságok, melyek társadalmi életünknek minden oldalról útjában állnak s megélhetésünket nehezítik.

Szabadság! Ez vala e század második felének mindig hirdett és nagy hévvel sürgetett jelszava. És ez természetes is; a szabadság mindenre s főképp az emberre nézve a legdrágább kincs. Csak, mint minden egyébre, úgy a szabadságra nézve is áll az, hogy „Minden, a mi sok vagy tulzott, megárt.” S így a szabadságnak is bizonyos korlátok között kell mozognia, hogy szabadság legyen és szabadossággá ne fajuljon.

No de a mi után vágyott a földművelő néposztály, — vagy mint a magyarországi mondja: a „parasztság” — megkapta a maga szabadságát.

Igy kijutott a szabadságból bőven székely népünknek is. A megélhetési eszközt nyújtó kisbirtok, melyet hajdanában nem volt szabad más családnak elidegeníteni, szabaddá lett. Oh! miért

lenne az a birtok mindig ugyanazon család birtokában? Miért ne lehetne az a rendelkezésre álló kisbirtok bármely spekuláció tárgya? Miért ne lenne szabad egyik-másik kisgazdának gazdaságát beinni, néhány darab földjét, melyből élhetne, átadni a zsidónak vagy más uzsorásoknak? vagy a hitelintézetektől pénzt venni fel rá és eltáblázni százados örökséget? De aztán miért is ne volna szabad az egyszerű földművelő öltönyt koldusruhával és az eke szarvát koldus- vagy vándorbottal felcserélni?

Vagy miért ne adhatna Moldva-Olahország egy házbéres viskót, vagy egy bokor alatt szállást annak, a ki ezelőtt saját házában és birtokán zavartalanul pihent? Miért ne lehetne béres és napszámos az, a ki ezelőtt önálló gazda és ur volt sajátjában? Bizony, bizony, talán ma is jobb volna ezen szabadság nélkül.

Ime, a szabadság révén gondoskodva lett népünk számára a koldus-tarisznyáról és vándorbotról s így az ősi birtok elzsidósításáról és szétzúllásáról.

Nálunk a statisztikai kimutatások szerint 1.444.400 birtokos van, kinek öt holdnál kevesebb földje van. Ehhez hasonló földfelaprózás az egész művelt Európa egyetlen országában, még Franciaországban sincsen.

A földbirtok ezen feldarabolhatási szabadságából magyarázható meg a

napról napra rohamosan növekedő földművelő proletariatus szaporodása. Ez természetes következménye annak.

Hogy pedig ezen földművelő proletár-osztálynak nagy része van azon könnyelműségben, gyámoltalanságban és szorgalomhiányban, mely mezőgazdaságunk terén fájdalmasan tapasztalható, mutatják azon adatok, melyek szerint míg nálunk átlag egy hektáron, azaz két magyar holdon és 800 □ öl területen vagy 5 köböl férejtű területen 10 köböl sem terem: addig ugyanakkora területen Angolországban 32 (3½ [részszelet több]), Belgiumban 20 (2½-dal több), Franciaországban 15, sőt Olaszországban is 11 hektóliter terem.

Mezőgazdaságunk itt kimutatott nyomoruságos állapotának oka — mondanom sem kell — a birtokfelaprózás, a rossz megmunkálás, a könnyelmű, hiányos kezelés stb.-ben keresendő.

Ezekhez járul még azon roppant magasra emelt földadó, mely fejenként 2 frt 40 kr-ra rug s mely pártatlanul áll Európában, továbbá a mezei munka borzasztó drágasága főképp aratáskor, a cselédség roppant magas bére, ugyancsak a tőke uralma, a fiskális törvényhozás, a földművelő osztály sikertelen kísérletei majd eme, majd ama terményág, majd a marhatenyésztés körül és az előállított termények piacchiánya stb.

Mezőgazdaságunk hanyatlásának okául tekintendő az is, hogy míg Ma-

gyarországon a mezei munka végzésére hivatott nép a nagy városok felé húzódik: addig itt a mezei munkaidő alatt Moldva-Olahország felé siet, mit igazol a törvényhatósági gyűlésen tett azon jelentés is, mely szerint csak Háromszék megyében 1423 drb egy évre szóló utlevél adatott ki, 15 napra szóló 305. Azonkívül hányan mennek el mezei munka idején utlevél nélkül!

Minden esetre reformokkal kell segíteni. Módot és alkalmat kell keresni arra, hogy a munkás néposztály kellő számban maradhasson a mezőgazdaság mellett.

Ez bizonyára némi enyhítő szerül szolgálna elhanyagolt mezőgazdaságunkra nézve, mert alább szállana a munka- és cselédbér s többet jövedelmezne ezen megélhetési ág, miből bizonyára az élelmi szerek árának alább szállása mellett nagyobb haszon áradna nemcsak az egyesekre, hanem az egészre, mint a Moldvában egészségük és erkölcük árán szerzett kevés napszám-ból. S ekkor e nép nem szokná meg a becsületes munka kerülését és még sok egyebet.

Felvidéki.

Ugron Ákos, Kézdi-Vásárhely város országgyűlési képviselője, a következő interpellációt intézte folyó hó 16-án a pénzügyminiszterhez a Kézdi-Vásárhely városára kivetett czukor-, kávé- és sörfogyasztási adó tárgyában:

Tisztelt ház! Midőn sajnálattal van szerencsém consatálni azt, hogy nagyon

A „Székelyföld” tárczája.

A szerelemről.

(A kézdivásárhelyi jótékony négyesület folyó évi március 6-án rendezett fillérestélyén felolvasta ifj. Dobay János.)

Tisztelt hölgyeim és uraim!

A rendező bizottság kegyesen engem jelölt ki, hogy a mai estélyen felolvasást tartsak. Én, elfogadva a megtisztelő megbízatást, elhatároztam, hogy eltérve a divatos felolvasások oktató, tanácsadó modorától, oly tárgyat fogok választani, mely senki érdekeit sem fogja sérteni; beszélni fogok tehát a szerelemről, az emberi szív e legtitesebb, legszentebb érzelméről. Nagyon jól tudom, tisztelt hölgyeim és uraim, hogy új dolgot épen semmit sem mondhatok, mert szentül meg vagyok győződve, hogy nincs e diszes társaságban egyetlen egy lény sem, ki életében legalább egyszer szerelmes ne lett volna; de remélem, hogy szavaim egyik-másik kebelben visszhangra fognak találni s akad talán olyan is, ki szíve rejtekében igazat fog nekem adni s így egy pár percig megajándékoznak becses türelmükkel.

Midőn az Isten az embert megteremté, gondolatait és érzelmeit — nehogy azok egymás útjába kerüljenek — nagy bölcsen

két különböző helyre rendezé be s így lett a fej a gondolatok s a szív az érzelmeik házája. Természetesen e fontos két központ folytonos összeköttetésben áll egymással s egyik sem végezhet semmit a másik tudta nélkül, s kölcsönösen befolyásolják egymást, mert minden érzelmünk bizonyos gondolatot szül és minden gondolatunk bizonyos érzést kelt fel keblünkben. Az ész és szív valószínűleg egyforma jogot és hatáskört nyertek a természetből; azonban az évezre-des szokások és az emberi haladás folytán az ész némi fölényt kezdett gyakorolni a szívre és annak érzelmeire, irányt ad azoknak és ellenőrizi azok tulkapasait. Az emberi szív leghatalmasabb érzelme, a szerelem volt az, mely legelkeseredettebb csatákat vívott az ész uralma ellen; sokszor vesztett, de sokszor győzött is; azonban teljesen soha meg nem hódolt. Az észnek a szívre való hatása határozza meg a szerelem milyenségét, hevét és tartósságát; természetesen némi befolyást gyakorolnak a vérmérséklet, nevelés és egyéb körülmények is. Mig egyik meghal szerelméért, addig a másik az ész szavaira, érveire hallgatva, könnyen tud feledni; mig egyik szív csak egyszer tud szeretni, addig a másik egymás után, sőt egyszerre tízért is tud lelkesülni, s úgy változtatja szerelme tárgyát, mint a

divatot; az egyik vitriolt önt hűtlen kedvese arcába, a másik hideg vérrel bucsut mond s ezzel vége az egykor oly lángoló szerelemnek. De lássunk néhány példát.

Ismertem néhány évvel ezelőtt Sz. városában egy bájos ifjú leánykát, ki jó és szelid volt, mint egy angyal. Keveset beszélt, de midőn lágy édes hangjával megszólalt s mély tűző ábrándos szemei felvilantak, nem volt férfiszív, melyet érintetlenül hagyott volna. Az egész férfivilág rajongott érte, s míg nyájas mosolyával mindenkit magához lánczolt: nyugodt, komoly tekintetével mindenkit távol tudott tartani. Hányszor hallottam suttogni háta megett: „Mily boldog lesz az, kit e hölgy egykor szeretni fog!” És ezen idő bekövetkezett. E tökéletes leányka, ki után egy kis világ rajongott, szerelmes lett egy könnyelmű, ledér ifjuba s szerette azt szelid lelkének rajongásával, egy tiszta, szeplőtlen szív első lángoló szerelmével. A szív féltékenyen elzárta titkát s mitsem törődve az ész intó szavával, szeretett továbbra is. A mindentudó világnak sejtelve sem volt e szerelemről s csak egy-egy gondosabb észlelőnek volt tudomása arról, hogy a leányka inkább érdeklődik X. ur, mint más iránt. Csak a kebléből olykor-olykor feltörő nehéz sóhajok s szelid szemeinek fájdalmas pillantásai

bizonyíták, hogy benn a kebelben vihar dühög. Volt is, miért, mert úgy történt, mint sokszor az életben: e tökéletes leány, kiért oly sokan rajongtak, szerelmét méltatlanra pazarolta. X. ur visszaélt a bájos leányka szerelmével, kinozta, sértette s megalázta őt, s ő türe mindezt magasztos türelemmel, egyetlen panaszhang nélkül s még jobban szerette az ifjút. Egy alkalommal épen együtt valánk egy társaságban, midőn egy ur a frissen érkezett újságból bámuló arccal olvasá, hogy X. ur a fővárosban házasságra lépett egy gazdag háztulajdonos leányával. Önkéntelenül a leánykára fordítam szemeimet. Arcát halálos sáppadtság borítá el s nagy szemei örületes merevséggel néztek az ürbe. Szívemet végtelen számalom lépé meg a gyöngéd szenvedő alak iránt, oda mentem hozzá s megindult rebegő hangon sugám a fülébe: „Az idő minden sebet begyógyít.” Kétségbeesett pillantást vetett rám, ajkain keserű mosoly vonaglott s nagyot sohajtva szólt: „Igen, az idő gyógyít, de nem minden sebet.” Nemsokára eltávozám Sz. városból s egy hó múlva egyik barátom azon lesújtó hírt írta, hogy a leányka kétségbeesésében megmérgezte magát.

(Vége köv.)

fontos és sürgős interpelláció alkalmával a tisztelt pénzügyminiszter urat tisztelni nem lehet szerencsén, engedje meg a t. ház, hogy röviden indokoljam interpellációm. Mióta az 1875. 28. t. cz. és 1881. IV. t. cz. a cukor-, kávé- és sörfogyasztásról megalkottatott, a városok, községek a pénzügyi közegeknek ki vannak szolgáltatva és a pénzügyi közegek egészen tetszésük szerint róják ki ezen fogyasztási adókat. Ugyanis Kézdi-Vásárhely városra 1882-ben cukor-, kávé- és sörfogyasztási adó czímen 1964 frt utaltatott, miből csak sörfogyasztási adó czímen 900 frt volt ráutalva. Az összes fogyasztott adókról 935 frtot nem levén képes a város az egyes elárúsítók és termelőkre kiróni, úgy hogy ezen összegből csak sörfogyasztás czímen 438 frt 28 kr maradt fedezetlenül, melyet a városnak kell fedezni. Ezen összeget a különben nehéz pénzügyi viszonyok közt levő város nem levén képes kifizetni, az adófélgyelőség által a piaci vásár-vám haszonbérlete foglaltatott le. Daczára ezeknek ez évre fogyasztási adók czímen 6963 frt és 5 kr rovatott ki, illetőleg utaltatott a városra, miből csak sör után 4724 frt 93 kr-ral rovatott meg. Ebből láthatja a t. ház, hogy bármiféle indokokat hozott is fel a város felebbezéseiben, az illető pénzügyi igazgatóság és illető pénzügyi közegek azon indokokat nem repektálták és a városra rótt ezen sörfogyasztási adók folytán a különben is súlyos pénzügyi viszonyokkal küzdő város ma már csaknem az anyagi végveszély és pénzügyi tönkremenés szélén áll.

Igaz, hogy a város a törvény értelmében az alispánhoz a pénzügyi igazgatóság útján perfolymódással élhet, de kérdem, képes-e a város 15 nap alatt, mely a perfolymódás benyújtására ki van szabva, a szükséges adatokat összegyűjteni és azok alapján indokolni azt, hogy ezen sörfogyasztási adó mennyire súlyosan nehezedik rá? Nem így van a törvényben az egyesekre nézve, mert azok a város által rájuk utalt adó ellen a felszólamlási és közigazgatási bizottsághoz felebbezhetnek sők birtokában vannak önmagukat illetőleg az adatoknak, melyek alapján könnyen tudják indokolni a rájuk rótt adónak terhes voltát. Így megtörténhetik, a mint a múlt évben meg is történt, hogy 900 frt sörfogyasztási adóból 438 frt 28 kr, az összes fogyasztási adók után 935 frt fedezetlen maradt, vagyis a város egyesekre ki nem róhatta.

Egyáltalában azon szerény véleményben vagyok, t. ház, hogy a törvénynek ezen intézkedése szemben a városok és községekkel nagyon hátrányos és ha a városok, illetve községek nem tudnak a pénzügyi közegekkel kiegyezkedni és az állam az adókat nem tudja haszonbérbe adni, miért nem veszi át, és miért nem kezelteti a fogyasztási adókat maga az állam közegei által, miért választja magának a dolog könnyebb részét, a városra való utalást? A város, fentebb említettem okokból nem levén képes a ráutalt összeg ellen csálhatatlan indokok alapján felebbezni, kénytelen azt bármi uton-módon kifizetni, p. o. rovatat útján. Megtörténhetik, a mint Kézdi-Vásárhely várossal megtörtént, hogy olyanok rovatnak meg e miatt pótdadókka a ki nem róhatott fogyasztási adók kifizetése céljából — melyet a város különben ki nem fizethet — kik azon adónak tárgyait képező cukor-, kávé- vagy sörből mit sem élveznek.

Kérem tehát, melyet interpellációm-ban is hangoztattam, az, hogy az igen tisztelt pénzügyminiszter ur ezen ügyet mielőbb vizsgálta meg és az észlelte alapján a ráutalás tárgyában újabb tárgyalást kitűzni sziveskedjék.

Interpellációm szövege a következő. (Olvassa.)

Interpelláció Gr. Szapáry Gyula pénzügyminiszter urhoz.

1. Van-e tudomása a t. pénzügyminiszter urnak arról, hogy Kézdi-Vásárhely városra a folyó évben a nagyszabeni pénzügyigazgatóság által csak sörfogyasztási adó általán címén minden alap nélkül 4724 frt 93 kr utaltatott ki akkor, midőn a város múlt 1882. évben szintén e czímen ráutalt 900 frtból egyesekre a kincstári képviselő pénzügyi biztós jelenlétében megtartott tárgyalások folytán csak 461 frt 72 kr-ral hatott ki és 438 frt 28 kr fedezetlen maradt; akkor, midőn még ezen összeget is a város rossz anyagi viszonyai miatt kifizetni nem képes, úgy hogy az ottani adófélgyelől által annak kifizetése céljából a városnak a piaci vásárvám haszonbérlete foglaltatott le?

2. Ha az említettekről a t. pénzügyminiszter urnak tudomása nem volna, hajlandó-e az ügy állásáról magát mielőbb részletesen informáltatni, a város felolymódásának beérkezése előtt a tényállást megvizsgáltatni s az említett 4724 frt 93 kr adóátalány után havonként esedékes részletek fizetetését felfüggesztetni, hogy az úgy is zilált anyagi viszonyok között levő város, felebbezése törvényes elintézésé-

ség is, a pénzügyi közegeknek ezen tulbuzgó és anyagilag végmegsemmisítéssel fenyegető eljárása miatt kárt ne szenvedjen?

Mezőgazdaságunk fejlődése.

Kézdi-szék, márczius 29.
(Folytatás.)

A szövetkezeti bizottság az egyletek segélyezése tekintetéből azt javasolta, hogy minden adóforint után félkrajczár rovassék ki a gazdasági egyletek céljaira; de ezen újabb megadótatás is teher lenne, mit alig helyeselhet és fogadhat el az, a ki tudja, hogy amugy is oly nagy az adóhátrálék, miszerint e miatt lett a napszámos-osztály az adó alól felmentve; mert a ki tudja, hogy e félkrajczárok alig hasíthatnának külön; a ki ismeri a mai rendszertlen adóviszonyokat, a kivetés és felhajtás nehézségeit, az iszonyú nagymérvű kezelési költségeket s más okokat nem is említve, az irtózik az újabb adótól. De tudjuk, hogy ma még népünk előtt a gazdasági egyletek eszméje valami szokatlan dolog s még nem ismeri azoknak nagy horderejét és rá nézve üdvös hatását, s mint egyik szaktudásunk is megjegyzi, „csak az kellene még a földműveseknek, hogy adót is kelljen fizetni az egyletek fenntartására. Lehetne az egyleteknek olyan tudománya, hogy a falu bikáját is megborjazzatná, hogy akkorra rendelkezés, verőfényes napot, mikor arra épséggel szüksége volna: nem lenne becsülete.“ Bizony-bizony manapság nem ok nélkül idegenkedik népünk az adótól, s aztán, ha az adó új, mindegy, ha félkrajczár is: megöletett a legüdvösebb eszme is, midőn annak czímen rovatott ki.

Az, hogy a megyék engedjék át az általuk kivetni jogosult 3 százalék pótdadónak egy részét, szintén oly jámbor ohajtás, mit a megyéktől ott, a hol erre szükség van, kívánni nem lehet, a hol pedig arra szükség nincs, ott épen a gazdasági egyletnek átengedendő részletet kivetni nehéz dolog.

Hanem ezek helyett inkább azt kellene sürgetni, hogy minden község lépjék be mérsékelt díj mellett az illetékes gazdasági egyesületbe, s habár mint testület, nem is venne részt az egyleti életben, de a befizetett mérsékelt tagsági díj fejében a egylet közvetítésével olcsóbban biztosítaná p. o. magánépületeit, csekélyebb részletfizetés mellett kapna ugyanezen uton jó tenyészállatokat, vetőmagvakat, facsemetéket, utasításokat és gazdasági kátákat, melyekből megtanulhatná a községek és egyesek, hogy miként kellene pl. minta-trágyatelepeket felállítani, czélszerű tejgazdasági eszközöket beszerezni és keresni, a trágyasókat értékesíteni, melyik földbe milyen vetőmagvakat kell vetni stb.; még nem ismert czélszerű gépeket hogyan és honnan kell beszerezni, kezelni s esetleg terjesztetni; mintaszerű gazdasági épületeket hogyan kell lerajzolni s főképp azok szerint építeni; hogyan kell a kopár helyeket beerdőztetni, a gyümölcsfákat és oltógalyakat s magát az oltást kezelni stb.; hogyan kell a komló-, kender- és lentermelésnek kellő lendületet adni, mintá-áztatókat és tilulókat felállítani; hogyan kell hitelszövetkezeti ügyeket, előleg-egyleteket és más szövetkezetekeket létesíteni, a mezőgazdaság-nál használt cselédek jutalmazását eszközölni, a kisebb gazdaságokat szemle és tanulmányozás tárgyává tenni, azokat leírni s végül a megjutalmazandókat megjutalmazni s így a mezei gazdaság ezer meg ezer águ művelését és fejlesztését elősegíteni.

Valóban egy életre való gazdasági egyesület a községeket és egyeseket a csekély és mérsékelt tagsági díj fejében ez-éféle módon tudja kárpótolni s így a félkrajczár adó, melyből úgy is kevés jutna a kezelés nehézségei között a kívánt célra, nem ijesztene el a népet az üggyől, sőt ezen egyedüli megélhetési eszköz fejlesztése újabb és nagyobb lendületet nyerne.

(Vége követk.)

Felvidéki.

Több figyelmet kérünk!

Lécfáiva, 1883. ápril 15-én.

Mottó: Adalt uralam esőt, de nincs köszönet benne.

Nincs szüksége a „Székelyföld“ olvasó közönségének a székely nép dicséretes tulajdonait saját hírlapjától hallani. „Öndicséret gyalázat“, mondja a példaszó. Megpróbáltatásunk azonban gyakran csal ajkunkra hivatkozást tetteinkre, különösen mikor látjuk, hogy attól, kiért a magunk megszorításával s gyakran a mindennapi megvonásával zugoldás nélkül eleget tesszünk, oly kérésünkre, mely semmi áldozatba nem kerül, oly választ kapunk, melyre igazán elmondhatni: „nesze semmi, fogd meg jól.“

Tudomásom szerint 55 község folyamodott Háromszék megyéből a közigazgatás útján a pénzügyminiszteriumhoz, hogy folyó évi adójának befizetésére szept. hó végéig időhaladékot nyerjen. Biztos volt reményünk, mert nem elengedést kértünk, s tudtuk, hogy Magyarország csaknem minden részében gazdag termés volt s nemcsak a folyó adók, hanem több évi hátrálékok is törlesztetnifognak; pénz. Van silyenkor galant a miniszterium. Csálódunk! s csalódásunk annál nehezebben esik, hogy most mikor a második negyed adófizetés is nyakunkon van, akkor jön a parancsolat: fizess! Nem! kegyelmesen megengedett, hogy az 1882. évi hátrálék befizetése szeptember végéig nem exekútlik, de a folyó adó igen. A hanyag fizetőknek: j u t a l o m, a pontosoknak: végrehajtó.

Lehet azonban, hogy némely községeknek kedvező ezen végzés, de Lécfáivának, honnan ezen sorok iratnak, nagyon leverő. Községünket a múlt évi jégverés részben vetőmag. részben kenyér nélkül hagyta. Államkölcsönért, más községek mintájára nem folyamodott, sőt a legnagyobb erőfeszítéssel adóját egy krajczár hátrálék nélkül kifizette, mert biztosan hittük, hogy csak ez esetben nyerhetünk 1883. évi folyó adónkra szeptemberig időhalasztást. Nem fizettünk az első negyedben s most jön a hajsz a két negyedre. Képzhetni az elkeseredést minden ajakról; a nép rongyos, nincs meg a mindennapi, hideg szobában költi el száraz puliszkáját, marhája — melyet méltán társának nevez — szalmán kórödzik, földjeit tavaszival a jó ég tudja, hogy munkálhatja el s a végrehajtók köteleesség parancsolta kényszere felkutatja az utolsó zugot, hol valamit kaphatni; nehéz léptekkel járnak házról házra, emberek ők is, érzik a köteleesség nehézsúlyát s elfordulnak a nyomortól.

A székely büszke és önértetes, nyomorúságát nagy hangszavakban nem kürtöli, a kegyelemkenyeret el nem fogadja, e földön ember ember hátán él, 4—5 hold birtokon gazdálkodik és tartja fenn terhes családját: 70 százaléka gazdáinknak, ha a haza áldozatot kíván, ha nem is első, de utolsó helyen nem áll és nem állott soha! Ne tovább! ezért méltán várhatnánk egy kis figyelmet nehéz napjainkban.

Ajánljuk sorainkat székely képviselőink figyelmébe.

Adófizető.

A bukovinai magyarok hazatelepítése.

Kérelem.

Bukovinai székely testvéreinket igazi magyar vendégszeretettel fogadták ország-szerte mindazon városok és községek, melyeket hazautazásuk alkalmával érintettek, de miután az országnak aránylag igen kevés városa és községe volt azon helyzetben, hogy elszakadt testvéreink hazajövele felett érzett örömeinek szives megvendégelés útján is kifejezést adhasson, pedig meg vagyok győződve, hogy ezt mindegyik örömezt tette volna, azon tiszteletteljes kérréssel fordulok bukovinai testvéreink által utjukba nem érintett községek hazafias, lelkes és áldozatkész hölgyeire és polgáiraikhoz, sziveskedjenek ők is az utba esett városok nemes példáját követve bukovinai testvéreinket némi segélyben részesíteni, azon célból, hogy munkájukkal szerzett keresményüket ne legyenek kénytelenek élelmükre költeni, hanem minél több-

bet tehesse nek félreépítésre és gazdaságuk felszerelésére.

Liszt, szalonna és főzélékre volna legnagyobb szükség. Ezen élelmi szereknek minél sikeresebben leendő gyűjtése céljából bizottságok alakulhatnának, melyek e hazafias adományokat nyugta mellett átvénnek, leltár szerint raktározónak és azoknak Pancsovára szállításáról gondoskodnának. Meg vagyok győződve, hogy úgy a vasutak, mint a hajózási vállalatok ezen adományokkal a legmérsékeltébb ártért fogják szállítani. A küldeményeket „Csángóknak Pancsovára“ kérem czimezni. Az ily czim alatt érkező adományok átvételére és kellő ellenőrzés mellett leendő igazságos szétosztására új honfitársaink között bizottság alakul. Ezen bizottság fogja a hazafias adományokat nyugtázni és azok mennyisége és minőségéről szóló nyugtákat az illető gyűjtő bizottságok mindenikének megküldeni.

Nem tartom szükségesnek, hogy az adakozásra buzditólag hívjak fel bárkit is, mert tudom, hogy mindenki önként saját jószántából, szíve legbensőbb, legnemesebb szuggantát követve, biztatás nélkül adja azt, a mit adhat.

És hogy mennyire érdemesek új honfitársaink támogatásunkra, biztosítja azon kedv és lankadatlan kitartás, melylyel ezen nehéz és előttük szokatlan földmunkát nemcsak a férfiak, hanem a család női tagjai sőt még a gyermekek is végzik. Szinte megfoghatatlan, hogy ezen egyszerű emberek küldetészerű hivatásuknak nagy fontosságát ösztönszerűleg mennyire átérzik és mily rajongó szeretettel csüngenek e hazán.

Kérem a vidéki lapok igen tisztelt szerkesztőit is, sziveskedjenek ezen igaztellen sorokat becses lapjaikban közzé tenni.

Mély tisztelettel maradtam

Pancsova, ápr. 10-én 1883.

Nagy György.

Háromszék megye közgyűlése.

(Vége.)

Az állandó választmány a gözészplés egyéb gazdasági gépek körül foglalkozó munkások testi épségének megóvása tárgyában szabályrendeletit javaslatot terjeszt elő, melynél fogva minden gép- vagy gértulajdonos tartozik esetleges szerencsétlenségek alkalmával az elvzés megakadályozására vérelállító szerszámok kénél tartani; a munkások ruházata lehetőleg testhez simuló legyen; ittass emberek a gép körül alkalmazást ne nyerjenek; az olajozó kannák hosszú csővel s a gépek dobozvilása vaskorlátal legyenek ellátva. A löőreke alkalmazott gépeknél az összekötő rud, valamint a hajtó mű faborítékkal befödendő, a szabályrendelet ellen vétők 2—50 frtnyi pénzbírsággal büntetendők.

A szabályrendelet kiadatik véleményes jelentés végett a közegészségügyi bizottságnak.

Olvasztatik a belügyminiszter körrendelete a köztisztviselők minősítéséről szóló törvény végrehajtása felől s tudomásul vétetik.

A honvédelmi miniszternek egy loavató bizottság választása ügyében a megyéhez intézett leirata értelmében elnökül gr. Nemes János, helyettes elnökül Damokos János választott meg.

Olvasztatik az állandó választmány indítványa Háromszék megye szervezetéről.

A javaslat értelmében négy szolgabírói járásra oszlik a megye: kézdi járás K.-Vásárhely székhellyel, orbai járás Kovászna székhellyel, sepi járás S.-Szentgyörgy székhellyel, miklósvári járás Nagy-Ajta székhellyel. Az egyes járások határai megfelelnek a régi székek határainak.

A tisztviselők fizetése: alispáné 1800 frt, 300 frt lakpénzzel s 300 frt utazási általánnyal; főjegyzőé 1200 frt, 250 frt lakp.; első aljegyzőé 800 frt, 200 frt lakpénzzel; második-aljegyzőé 700 frt, 200 frt lakpénzzel; tisztí ügyészé 600 frt, 200 frt lakpénzzel; pénztárnoké 1000 frt, 200 frt lakpénzzel; ellenőré 600 frt, 100 frt lakpénzzel; számvévőé 800 frt, 200 frt lakpénzzel; alszámvévőé 600 frt, 200 frt lakpénzzel; a két joggyakornoké 300—300 frt, 60—60 frt lakpénzzel; levéltárnoké 600 frt, 100 frt lakpénzzel; az árvászéki elnöké 1200 frt, 250 frt lakpénzzel; két ülnöké 900—900 frt, 200—200 frt lakpénzzel; árvászéki jegyzőé 600 frt, 200 frt lakpénzzel; joggyakornoké 300 frt, 60 frt lakpénzzel; ígtatóé 600 frt, 100 frt lakpénzzel; kiadóé 500 frt, 100 frt lakpénzzel; főispáni irnoké 500 frt s lakás; két irnoké 360—360 frt, 100—100 frt lakpénzzel; két díjnoké 300—300 frt; irat-tárnoké 600 frt, 100 frt lakpénzzel; irnoké 500 frt, 100 forint lakpénzzel; két díjnoké 280—280 frt, a sepi és kézdi járásban szolgabíróé 1000 frt, 250 frt lakpénzzel s

250 frt utazási átalánnyal; az orbai és miklósvári járásban 1000 frt, 100 frt lakpénzzel s 100 frt utazási átalánnyal; első segédé 600 frt, 130 frt lakpénzzel Sepsiben s Kézdi-ben; 600 frt, 80 frt lakpénzzel Orbaiban s Miklósvárott; második segédé 500 frt, 100 frt lakpénzzel Sepsiben s Kézdi-ben s gyakornoké ugyanott 300 frt, 60 frt lakpénzzel; irnoké mind a négy járásban 300 frt, 60 frt lakpénzzel; másod-irnoké Sepsiben és Kézdi-ben 300 fittal; főorvos 800 frt, 200 frt utazási átalánnyal, négy járási orvos 400 frt, 150—150 frt utazási átalánnyal, állatorvos Sepsi-Szentgyörgyön s Kézdi-Vásárhelytől 400 frt, 200 frt utazási átalánnyal. Ezenkívül szolgaszemélyzet fizetése összesen 3120 frt, hajduké 1080 frt, szolgabírói hivatalos helyiségek bérlete 400 frt, irodai átalány szolgabíráknál s a központban 400—400 frt; központi nyomtatványi stb. átalány 3000 forint.

A gyűlés fontosabb határozatai közül még megemlítjük az állandó választmány azon elfogadott javaslatát, mely szerint a marhavész ellen állítandó őrházak azon községek segédkezésével építtetnek fel, melyeknek határába esnek.

Elfogadtatták a községi és körjegyzők nyugdíjazásáról szóló tervezet. Ennek értelmében a nyugdíj-alapba minden községi, kör- és segédjegyző 1 évig megválasztása után havonkénti részletekben fizeti fizetésének egy negyedrészt, azután 9 évig fizetése egy tizedét s azonul hivatalban maradásáig 8%-át. Minden körjegyzői községcsoport vagy nagyközség 10 éven át évenként 30 firtot tartozik fizetni a nyugdíj-alapba. A mely jegyző járulékát nem fizeti pontosan, 8% késedelmi kamattal marasztaltatik el, mit a községi előjáróság tartozik a jegyző fizetéséből levonni. A befizetett járulékokat, ha a jegyző nyugdíjképesége előtt elhal, családja kamattal veheti fel. A nyugdíj-igény a szabályrendelet jogérvényre emelése után tíz év múlva később. Tíz évi szolgálat után az élvezett fizetés 25 százaléka, tizenöt után 3/5-da adatik nyugdíj, a tizenötödik év után a nyugdíj évenként 1/4 százalékkal emelkedik. — A jegyzők özvegyei és árvái nyugdíjképesek s a nyugdíj felét az özvegy, felét az árvák élvezik, ezek 18 éves korukig; a leányok férjhezmenetel által elvesztik igényeiket, valamint az özvegyek is, ha férjüktől elváltak törvényesen. A nők, kik már nyugdíjazott jegyzőhöz mentek férjhez, nem tarthatnak nyugdíjra igényt.

A közgyűlés szerdán d. u. ért véget.

Mindenféle.

— **Csikmegye törvényhatósági bizottsága** f. hó 14-én rendkívüli gyűlést tartott a szolgabírói székhelyek megállapítása s a tisztviselők fizetésének meghatározása végett. Nagyobb vitára adott alkalmat a jelenleg öt szolgabírósnak négyre apasztása; valamint a csikszere-dai szolgabírósnak megszüntetése. Mindkét esetben szavazással döntött a gyűlés. Felállással lett elhatározva az ötödik szolgabíró-ság megszüntetése, és névszerinti szavazással a csikszere-dai és szépvízi szolgabíró-ság közötti választás. A névszerinti szavazásnál egy szavazattöbbséggel a többség a szépvízi szolgabíró-ság fenntartását s a szeredainak megszüntetését határozta el. Az eredményt a szeredaiak döntötték el, a mennyiben többen Szépvíz mellett szavaztak, hogy miért, azt csak ők tudhatják. Ennek végeztével a fizetések állapították meg, melynél nagy részben elfogadtattak a belügyminiszterium által proponált összegek s jövő választástól kezdve kétszeres összegű fizetést fognak élvezni a közigazgatási tisztviselők.

— **Koós Ferencz** kir. tanácsos, Brassó-megye érdemes tanfelügyelője, tegnap K. Vásárhelytől időzött. A Brassó-megyébe ki-nevezett (nyári) állami óvónöket látogatta meg, kik tudvalevőleg 6 heti gyakorlati tanfolyamon a mi óvodánkban igyekeznek elsajátítani a gyakorlati ismereteket s már május 1-én állomásaikat el is foglalják. A királyi tanfelügyelő ur az óvónök előmenetelével teljesen meg volt elégedve s elismerését fejezte ki az óvoda ügyes vezetőjének Simó Vilma urhölgynek. Bizony-bizony Háromszék-megyében sem lenne fölösleges ilyen nyári óvodák beállítása! Csak az a baj, hogy nincs, a ki még mozgalmat is indítsa e fontos ügyben!

— **A csikmegyei szövő tanműhelyben** folyó hó 15-én délelőtt és délután folytak le a vizsgák. Binder Lajos jerdélyi iparfelügyelő kérdezte a növendékeket, kik mindannyian értelmes feleletökkel bizonyították be, hogy nem vezett kárba azon nagy áldozat, melynek árán Csikmegye a tanműhelyt fenntartja. A vizsgán Mikó Bálint főispán, Becze Antal alispán, Madár Imre főjegyző, Éltés Elek tanfelügyelő s az iskolaszék tagjai teljes számban voltak jelen, ezen kívül nagyszámú érdeklődő közönség. A kész szötemények a vizsga-teremben izléssel voltak kiállítva, melyből a közönség sokat megvásárolt. A vizsga folyama alatt érkezett a székely egyelet távirata, melyben három szorgalmas szövő leány részére három dró arany jutalmat ajánlott; délután a jutalmak osztattak ki a szorgalmasabb leányok közt. Ötön egy-egy szövőszéket kaptak a földművelésügyi miniszterium ajándé-kából, három kapott egy-egy dró aranyat. A jelen levő közönség gyűjtést indított meg s néhány perc alatt 23 frt gyűlt össze, melyből valamennyi növendék részesített jutalomban. Az új tanfolyam szeptemberben veszi kezdetét.

— **A kézdivásárhelyi tüzoltó-egylet végleges szervezésének akadályai.** A múlt év november havában Kézdi-Vásárhely város polgársága az igaz hazafiai lelkesedés teljességével gyűlt össze, hogy végre-valahára a magas miniszterium által megerősített tüzrendészeti szabályzat értelmében az önkéntes tüzoltó-egyletet szervezze. Öröm volt látni a tagok buzgóságát és azon készséget, melyet az ügyek rendezése körül kifejtettek. A szervezkedés megtörtént s az idő rövidsége miatt a kandidáló bizottság elnöke azon ajánlatot tette, hogy a választandó tisztviselők közfelkiáltás útján választassanak. Miután elnök ezen indítványt — az alapszabály ide vonatkozó paragrafusával indokolva — senki sem elle-nezte, a választás közfelkiáltással megejtett. Az így megalakult és nemsokára összehívott parancsnokság, midőn látta, hogy e választás alapszabályellenes, mert ott világosan meg van írva, hogy „az egyelet tisztviselői titkos szavazás útján választ-hatók”: nem tartotta magát illetékesnek a reá ruházott tisztség elfogadására s ezt egyik tag incitáló megjegyzésére ott szó-

val be is jelentette. Az önkéntes tüzoltó-egylet parancsnoksága nem létezik; ebből kifolyólag nem is tehetett az egyelet érdekében ez idő szerint semmit. Felelősség egyedül azon közegre háramlík, mely a közgyűlést össze nem hívta és e bajt el nem hárította. A kézdivásárhelyi önkéntes tüzoltó-egylet különben él és jövője a tüzrendészeti szabályok által biztos alapra van fektetve. Itt csupán egy kevés ügybuzgóság és kitarás kell és e nagyfontosságú intézményt dicsően talpra lehet állítani. Ha jól tudom, a köteles tüzoltók mikénti felszerelésére és kerületenként leendő beosztására készen van a terv. Ennek szervezése első sorban az égető kérdés, mert az önkéntes tüzoltó-egylet kevés gyakorlat után kész lesz a tűz körüli teendőinek ismeretével; de mit használ mindez, ha — mint eddig, úgy ezután is — a vízhiány miatt munkásságát a legjobb akarattal mellett sem folytathatja? A köteles tüzoltók felszerelése, beosztása és kipróbálása az első és fődolog, s ha ez meglesz, az önkéntes tüzoltók kevés idő alatt kiképezhetők. — Most már elmult a marhavész, bevégeződött a sorozás és semmi sem akadályozza a rendőrséget ezen teendője végrehajtásában. — Jól emlékezhetik mindenki, hogy az először alakult önkéntes tüzoltó-egyletet ama körülmény buktatta meg, hogy csekély számuk mellett a tűz elfojtásán kellő sikerrel nem működ-hettek és a közönség mindent csak reájuk hagyott, még a víz előállításáról sem gondoskodott. A jelenlegi önkéntes tüzoltó-egylet oly szoros kapcsolatban van a köteles tüzoltókkal, hogy azok nélkül a tűz elfojtását nem eszközölheti. A felállott új egyeletet nem szeretném semmi blámasnak kitenni, s épen azért, míg a köteles tüzoltók beosztva és felszerelve nem lesznek, az egyeletet eddigi stadiumában kívánnám hagyni. Egyeletünk felszerelése és más tárgyai oly állapotban vannak, hogy ezeknek megóvására és beszerzésére minélhamarabb intézkedni kell. — Elvárjuk a t. rendőrségtől, hogy városunk közbiztonsága érdekében mind a köteles tüzoltókat mentől előbb szervezi, mind az önkéntes tüzoltó-egylet közgyűlését az új választás megejtése végett összehívja. — K. Vásárhelytől, 1883. ápril 15. — Egy parancsnoksági tag.

— **A csikszere-dai „Polgári olvasókör”** által ápril 15-én rendezett táncszüveg, daczára a végtelen sáros, piszkos időjárásnak, kitünően sikerült. A fáradhatlan rendezőség által a mulatság érdekében elkövetet buzgóság dusan jutalmazva lett. A különben nem valami nagyon tágas iskolatere egész a fuladásig megtelt közönséggel. Ott vala Csik-Szereda polgárságának színe-java; a ki ott nem volt, bizonyára rendkívüli körülmények gátolták a megjelenésben. A polgárság fényesen bizonyította be, hogy városunkban csak ő, és egyedül ő, tud olyan mulatságot rendezni, mely sem anyagi-gal, sem „szellemileg” nem végződik defecit-tal. Meg is tettek mindent. A polgári olvasókörnek ezen első nyilvános fellépése a legbiztosabb jövőt igéri. Hiszszük, hogy a 15-én nyilvánult nagymérvű érdeklődés minél tovább fokozódni s a kör jövőjének biztosítása szilárdulni fog. A rendezés körül legtöbbet fáradtak Szopos Elek, Nagy István, Bőjtke Sándor és Tamás József választmányi tagok, kik közül különösen Nagy István két napig folyton a disztis és be-rendezés körül buzgólkodott s első sorban megérdemli, hogy nevét külön is kiemeljük. A közönség vidékről is nagy számban volt jelen. A jelen volt szépek neveit a bái tudósítások módja szerint azért nem közöljük, mert nincs annyi terünk, hogy annyi szépek a neveit, a hányan ott szépek voltak, mind közölhetnők. Éljen a polgárság összetartása! Éljen azon nemes buzgalma, mely-lyel újon alakult kulturális intézményét, az olvasókört, pártolni és fenntartani siet!

— **A székelyudvarhelyi ev. ref. colle-giumi „kórházalap”** javára műkedvelőink f. hó 7-én a városház nagytermében színre hozták Csiky Gergely 3 felvonásos bohózatát, a Caviárt, helyes szereposztással, jó betanulással. Az előadásról teljes elismeréssel kell megemlékeznünk. Különösen ki

kell emelnünk Szabady Ferenczné, Kis Kata és Szabó Ilona ö nagyságait, valamint Farkas Károly, Vad Sándor, Kis Gergely és Solyomossy Endre urakat. Az előadás összesség volt, helyes érzékre valló rendezést árult el, amit szintén dicsérőleg kell kiemelnünk. A közönség szorongásig megtöltte a termet, úgy hogy az előadás kezdetekor érkezettek számára immár álló-hely sem állott rendelkezésre s így bizonyára a „kórházalap” tekintélyes összeggel gyarapodott. A tiszta jövedelem számszeres összegét alább közöljük.

— **Csik-Csatószegeben** ápril 16-án ejtetett meg az új papválasztás. Eredménye a következő: a harmas számba bejutott első helyre 278 szavazattal Nagy István csik-somlyói finőveldei aligazgató és gymn. tanár, második helyre 152 szavazattal Verness Sándor csikszentimrei plebános és a harmadik helyre 118 szóval ifj. Péterffy József udvarhely-szentléleki alesperes-plebános. Püspök ur ö méltósága rend szerint az első helyen lévő-t ki szokta nevezni. A választás szabályszerűleg folyt le. Fogadják a megválasztottak szerencsekívánatunkat!

— **Sztupa Andor** előnyösen ismert szin-társulata jelenleg S.-Szentgyörgyön működik. Az ottani „Nemere” hirlap igen elismerőleg szól egyes tagok tehetségéről, azonban a közönség nem igen méltányolja a derék társulat buzgalmát; a legsikerültebb előadások s a legjobb darabok csekély számu közönség előtt folynak le. Közlelebről E. Kovács Gyula, a budapesti nemzeti színház kitünő művésze, a társulathoz jött egy néhány vendégjátékra s ez talán képes leendő a sepsiszentgyörgyi közönséget egykedvű nyugalmból felrázni. A mint értesültünk, Sztupa társulatával — ha S.-Szentgyörgyön működését befejezte — Kézdi-Vásárhelyre fog jöni.

— **Az erkedi sokadalom** alkalmával tartandó lóvadás a lovak között kiűtött takonykór miatt betiltatott.

— **Maros-Tordamegye** és Maros-Vásárhely város főispánjává az állásától saját kérelmére felfementett Bély Gergely helyébe Bánffy Zoltán b. neveztetett ki.

— **Székely-Udvarhelyt** is lejárt a sorozás. A sorozó bizottmány e hó 9-én Sz.-Kereszturon kezdte meg működését.

— **Nagy Jakab**, a hirneves tilinkóművész, ki jelenleg Brassóban működik, e hó vége felé egy hangversenyt szándékozik Kézdi-Vásárhelytől is rendezni, melyet előre is ajánlunk a közönség figyelmébe. A hangverseny megtartásának idejéről annak idejében értesíteni fogjuk a közönséget.

— **A székelyudvarhelyi városkapitány ur figyelmébe.** Zágori Bálint György két társával két szekéren bort szállítottak a napokban Csik-Szeredába. Udvarhely városában megakartak állapodni valamelyik kocsmában, de egy kocsmáros nem adott szállást nekik, mindenünnen azon válaszzsal utasították el őket, hogy „Udvarhely városában a bort szállító szekereknek nem szabad szállást adni”. Zágori Bálint György meg is nevezte a kocsmárosok közül Ferenczi György kocsmárost. Kérdi tehát egy csikszere-dai polgár — a kinek B. Gy. elpanaszolta esetét — a kapitány urtól, hogy minő szabályrendelet tiltja nemes Udvarhely városában, hogy az utazóknak nem szabad szállást adni, még akkor is, ha bort szállítanak?

— **Győ. Csomafalváról** Marthy Ferencz és Szabó Sándor tanítók az iránt keresték meg szerkesztőségünket, nyilvánítanók ki, hogy a lapunk 29-ik számában a csomafalvi járvány állásáról hozott közleményünk nem tőlük eredt, mit az ők megnyugtatósára ezennel tudomásra hozunk.

— **Kutba esett.** Csikcsicsói Csutak Domokos ápril 11-én kutba esett, honnan halva vették ki. Miután közudomásu dolog, hogy a pálinkát nagyon szerette s ép a fennirt napon is részeg volt: valószínű, hogy ilyen állapotban eshetett a kutba.

— **Meghívó.** A csikmegyei tanítótestület csiki járáskörének 1883. ápril 28-án Csik-Verebesen tartandó gyűlésére a járás-

103—1883. szám.

Gazdas. egyll.

Meghívó.

A csikmegyei „Gazdasági Egyesület” igazgató választmányja folyó évi május hó első napján délelőtt 9 órakor kezdődőleg Csik-Szeredában a szokott helyen ülést tart, melyre a választmány t. tagjait van szerencsém hazafias tisztelettel meghívni.

Csik-Szeredában, 1883. év, ápril hó 18-ik napján.

Becze Antal,
az egyelet elnöke.

Spangáról.

A Majláth György meggyilkolásával vádolt Spanga elfogatása képezi a hét eseményét. Az elfogatást egy pozsonyi távirat következőleg írja le:

Pozsony, ápril 12. Spanga ma este érkezett Pozsonyba és Schwingenschlögel rendőr felismerve őt, elakarta fogni. Spangáról ott a rendőrré, de nem talált, ekkor háromszor egymásután szájába lött. Zsebében 50 frt készpénzt s egy kis üveget találtak telve mérges folyadékkal. Apolás végett az itteni országos kórházba szállították. Spanga állapota a körülményeknek megfelelőleg igen jó; valószínűleg már hat nap múlva Budapestre lesz szállítható.

Tóth Gerő vizsgálóbíró Budapestről Pozsonyba utazván, ápril 14-én kihallgatta Spangát. A szobában, hol a kihallgatás történt, Spangán kívül csupán Tóth Gerő vizsgálóbíró és Gyürky jegyző voltak jelen, még az örököit is eltávolították onnan. Spanga magaviselete rendkívül levert; tagad mindent, bár sokat beszél, de csupa mellékes dolgokról, Buzalkáról, színházról, míg a gyilkosságról semmit sem akar tudni.

A hozzá intézett kérdésekre Spanga nyugodt, biztos hangon felel, tagadva mindvégig minden bünrészességet Majláth meggyilkolásában. A nyolcz órán át tartott kihallgatásnak annyi az eredménye.

A kezén levő forradásról azt mondja Spanga, hogy a sérülést Budapesten kapta, midőn egy fára felmászott, melynek odvában pénzt elrajtette.

kör t. tagjait és az érdeklődő tanügyba-
rátokat tisztelettel meghívom. Tár g y s o-
r o z a t: 1. Gyakorlati tanítást tartnak
László Péter csikdelnei és András György
helybeli tanítók. 2. A mult gyűlés jegyző-
könyvének felolvasása. 3. Tisztujítás. 4. A
gyakorlati tanítások megbirálása. 5. Felol-
vasást tart Péli Lajos a következő tételtől:
„A nevelésre és oktatásra a nép minden
osztályának szüksége van“. 6. Az átdolgo-
zott pályamű felolvasása. 7. Indítványok.
Csik-Szeredán, 1883. ápril 14-én. Nagy
Imre, elnök.

— Nyilvános számadás és köszönet. A
jelen hó 7-ik napján a ref. collegiumi „kór-
ház-alap“ javára rendezett műkedvelői elő-
adás alkalmával 66 frt 48 kr költséggel
szemben 143 frt 82 kr tiszta jövedelem
maradt a humanus célra, mely összeghez
Zathureczky Károly alezredes, özv. Korondi
Mózesné, dr. Mezei Ödön, Székely Árpád
és Fülöp Gyula 1—1 frt, Tincz Rezső 40
kr, Koncz András gyógyszerész és egy
nevezetlen urasszony 2—2 frt felülfizetés-
sel méltóztattak járulni. Végül tek. Kassay
F. Ignác polgármester ur, a ki díjtalanul
engedte át a városháza termeit az előadásra,
az igen tisztelt közreműködő urhölgyek és
urak, a t. közönség, mely meleg érdeklő-
déssel kísérte a műkedvelők fáradozását s
megjelenésével tényleg is méltányolta és
az imént említett kegyes felülfizetők fogad-
ják iskolám s a tanuló ifjúság nevében nyil-
vánított forró köszönetemet. Sz.-Udvarhely,
1883. ápril hó 14. Gönczi Lajos, tan-
vezető tanár.

Gazdaság és kertészet.

Nehány szó a gyümölcsfatenyésztésről.

(Folytatás.)

Fiatals és idős termő fánk nyeseése áll:
1. azon ágak és vízajtások eltávolításából,
melyek a fa koronájának megsűrűsítése ál-
tal a levegő, melegség és világosságnak
a fa belsejébe való hatását és egyenletes
szétoszlását megakadályozzák; 2. az egy-
mást keresztező ágak eltávolításából, me-
lyek az egymáshoz való surlódás folytán
üszköt, fenésedést és más betegséget szül-
hetnek; 3. a korona belsejébe benyuló, le-
lógó, vagy a szomszéd fák ágába beérő
ágaknak; 4. minden száraz ágaknak; 5. a
viz- és gyökérszálak levágásából, és vé-
gül, 6-szor: a gyengébb növési ágak visz-
szametszéséből, különös tekintettel a korona
hiányos képződésének vagy üregeinek a
metszés után képződő ágak általi pótlására.
Szinte fölösleges is mondani, hogy erősebb
ágak levágása legkönyebben közönséges
fűrészszel vagy fejszével, gyengébbeké

kerti fűrészszel vagy késsel teljesítendő;
de kiemelem azt is, hogy történjék vala-
mely ág eltávolítása bármily eszközzel:
a vágólapot nem vízintesen, hanem mindig
rézsut kell ejteni és késsel simára met-
szeni, továbbé mielőbb be kell kenni marha-
trágya-, méz-, hamu- és agyagkeverékből
trágyalé-hozzáadással készült kenőccsel.

Gyümölcsfánkat nyelni kell felnövé-
ség minden évben, azután 2—3 évben
egyszer, és pedig, hogy egyik évben sok,
a másikban semmi dolgunk ne legyen,
osszuk fel gyümölcsösünket 2 3 részre s
minden évben egy résznek nyeseését vége-
zük. Megemlítem még futólag, hogy a nye-
sés keresztülvitelére sokan a tavasznál a
nyárt előnyösebbnek tartják, mivel a fa
nedvkeringésének ezen korszakában a seb
gyorsabban forr be és a száraz ágak ilyen-
kor, lombos állapotában, biztosabban fel-
lelhetők stb. Mind igaz; de én, tekintve,
hogy ilyenkor a gazda vajmi kevésbé ér rá
hosszasan babrálni, továbbá hogy mily ne-
héz a kárt kikerülni egy gyümölcsfa nyese-
sénél: megmaradok a tavaszi nyeseés aján-
lása mellett.

És most, mielőtt a fák tisztogatását
tárgyalnók, felemlitem az öreg fának oly
szükséges és hasznos ifjuitását.

Jól tudja ugy Péter, mint Pál, hogy
fiatal fája sokkal biztosabban terem évről
évre, mint az öreg, de aztán mennyivel na-
gyobb, szebb és jobb gyümölcsöt! Mi lehet
az oka ennek?

Tudjuk, hogy az öreg ember vagy
állat nem csak dolgozni és strapálni, de
enni és inni sem bir ugy, mint a fiatal.
Arra kell törekednünk tehát, hogy a fák
termő ágai a lehetőségig mindig fiatalok
legyenek. „Az ám, — mondja Tamáskodva
N. atyafi — de épen ugy nem hiszem egy
öreg fa megifjuitásának lehetőségét, mint
egy öreg emberét.“ A mi az utóbbi állítást
illeti, ahhoz, mivel szakmámba nem vág,
nem szólok; de az elsőre nézve határozot-
tan állítom, hogy lehetséges; csak nem
kell ám azt szó szerint venni, hanem olyan-
formán, mint egy rozzant ócska kerék javi-
tását; mert a mint egy remondakerék, ha
feje (agya) még használható, újra küllözve
(fentözve) és talpalva megifjutható: ugy
az öreg fa is megifjutható, ha törzse
elégge ép.

(Folytatása köv.)

Pethő György.

Szerkesztői izenetek.

M. J. és D. F. uraknak. A kölcsönös nyilat-
kozatok már meg lettek téve; a további polemizá-
lásnak személyes ügyben tért nem engedünk.

S. S. Léczfalva. Becses közleményeit vettük
s köszönjük. Az első tárgyhalmaz miatt még nem
közölhetjük, a második mai számunkban megy.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Ápril 17-én.

Magyar aranyjárdék	120.30
Magyar vasuti kölcsön	136.50
M. keleti vasuti államköt. I. kibocs.	91.50
M. keleti vasuti államköt. II. kibocs.	110.75
M. keleti vasuti államköt. évi 1876	96.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	99.25
M. földterhermentesít. kötv. záradékkal	97.50
Temes-bánati földterherm. kötvény	98.25
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	97.75
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	98.25
Magyar szőlődezmá-váltási kötvény	99.—
Magyar nyermény-sorsjegy kölcsön	97.75
Tiszasszabályozási és szegedi sorsjegy	116.50
Osztrák járadék papirban	110.25
Osztrák járadék aranyban	78.50
1860. államsorsjegyek	78.75
Osztrák-magyar bankrészvény	131.25
Magyar hitelbank-részvény	833.—
Osztrák hitelintézet-részvény	315.50
Cs. és kir. arany	5.62
20 frankos arany	9.47
Német birodalmi márka	58.50
London (2 havi váltókért)	119.55
Magyar papírjárdék	88.05

Felelős szerkesztők:

T. Nagy Imre, Dr. Kádbéő Ferencz,

lfj. Dobay János.

Kiadó tulajdonos:

Szabó Albert.

HASZONBÉRI HIRDETMEY.

Melynélfogva alattirt borszéki fürdő- és üzletigazgatóság haszonbérbe adja
a borszéki Kossuth-kutnál ujonan épített gyógycsarnok melletti

KÁVÉMÉRŐ ÉS CZUKRÁSZDA

helyiségeket három egymásután következő évi fűrdőidény tartamára írásbeli
ajánlati pályázás után a következő feltételek mellett:

1. A haszonbér kezdetét veszi **folyó 1883. év június 1-én** és tart
minden évben **szeptember 15-ig**.
2. Az évi haszonbér 300 frt minimális összegben állapittatik meg.
3. A bérösszeg két részletben, mindig **július 15-én** és **augusztus 15-én** lesz
bérőlt által az üzleti pénztárba befizetendő.
4. Vállalkozni kívánók kötelesek a kikiáltási árhoz képest írásbeli ajánlatai-
kat 10% bántpénzzel ellátni s ajánlataikban igazolni, hogy a részletes feltétele-
ket ismerik, azokat elfogadják és a vállalat ellátására képességgel birnak.
5. Ezen haszonbéri tárgyan a tárgyalás **folyó év május 15-én d. e. 10 óra-**
kor fog megtartatni, miért is a pályázati ajánlatok legkésőbbben **f. év május 14-én**
d. u. 6 órakorig az üzlet igazgatóságához betérjesztendő, illetve beküldendő lesz-
nek, mert későbbben érkező ajánlatok tekintetbe vétetni nem fognak.
6. Egyéb feltételek az üzlet hivatalos helyiségében betekintheők vagy le-
másolhatók.

Borszék, 1883.

Az üzlet igazgatósága.

3—3

Puskás Lajos,
igazgató.

DÁVID ANTALNÁL KÉZDI-VÁSÁRHELYTT.

Van szerencsém tudatni a n. érd. közönséggel, hogy
**divatos férfi-kalapokból és chiffon férfi-
ingekből gyári raktárt**

tartok s azokkal a következő feltűnő olcsó árakban szolgálhatok:

Finom minőségű DIVATOS FÉRFI-KALAPOK minden választékban
70 krtól, 1 frt, 1 frt 20 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3—4 forintig.

Finom minőségű DIVATOS GYERMEK-KALAPOK minden választékban
60 krtól 2 frt 50 krig.

CHIFFON FÉRFI-INGEK 90 krtól 3 frt 50 krig.

INGGALÉROK darabja 12 krtól 25 krig.

Vidéki megrendelések posta fordultával teljesíttetnek.

Kézdí-Vásárhelytt, 1883. február hó.

Tisztelettel

Dávid Antal.

IGEN SZÉP ÉS DUS VÁLASZTÉKBAN.

Ny. Szabó Albert gyorsajtóján Kézdí-Vásárhelytt.